

ČITATELJI! Prosimo, pogledajte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. V teh časih splošnega povišanja cen, potrebujemo list Vaše sodelovanje. Skušajte imeti naročnino vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Registered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 221. — Štev. 221.

(Telephone: CHelsea 3-1242)

NEW YORK, TUESDAY, NOVEMBER 10, 1942. — TOREK, 10. NOVEMBRA, 1942

VOLUME L. — LETNIK L.

NA NEKAJ VEČ KOT
2c na dan dobivate...
"GLAS NARODA"
PO POŠTI NARAVNOST NA DOM
(izveniš sobot, nedelj in praznikov)
ČITAJTE, KAR VAS ZANIMA

AMER. ČETE GREDO PROTI TUNISIJU

WASHINGTON. — V BELI HIŠI JE BILA VČERAJ OBELODANJENA VEST, DA JE PREDSEDNIK ROOSEVELT OBVESTIL TUNISKEGA PAŠO, SIDI MONCEP PACHA, DA NAMERAVAJO AMERIŠKE ČETE KORAKATI PREKO TUNIZIJE, KI LEŽI MED OSIŠČNIM DELOM LIBIJE IN AMERIŠKIMI PRISTAJALIŠČI V ALŽIRU — ZRAČNI BOJI PRI ALŽIRU.

Tak korak bi zajel osiščne čete v klesče, ter bi obenem pomagal utreti pot za invazijo Hitlerjeve Evrope.

Predsednikova obvestila tuniskemu paši poudarja, da ameriške čete pridejo na ozemlje Tunizije z enim samim namenom, ki je popolno uničenje skupnega sovražnika. Skupno s svobodnimi francoskimi četami bodo branile Tunizijo in tako dosegle skorajšen poraz sovražnika.

London. — Francosko poročilo se glasi, da so se spustili v boje v Severni Afriki nemški bombardirni, ter da so francoske kolonijalne čete pripravljene in ojačane na Atlantski obali, toda ameriške ekspedicijske čete so postavile na tisoče mož na obrežja, ter pritiskajo nevdružno na glavna oporišča Vichyskega afriškega imperija.

Alžir je že zaseden in Oran je med dvema armadama ameriških napadalnih čet, ki se hitro pomikajo od dveh strani, da ga obkrožijo. Nadaljno napredovanje v ozemlje Tunizije se pričakuje.

Francosi so priznali težke poškodbe, ki jih je utrpela njih flota blizu Casablance. Izgleda tudi, da so pristanišče v Moroku pride skoraj v posest ameriških čet. Boji se vršijo v notranjosti mesta samega, kakor se glase poročila iz Vichyja. Mesto je bilo napadeno po ameriških četah od treh strani in v bojih so sodelovali tudi tanki. Poročilo pravi, da so prišle čete od severovzhodno od Casablance.

Po vichyskem radijskem poročilu je bilo omenjeno, da so bili potopljene nekateri ameriški motorni čolni, ki so hoteli priti v pristanišče Casablance. Zadnja poročila o usodi zadete francoske bojne ladje, Jean Bart, se glasi, da je ladja v plamenih. Ladjo so obstreljevali in bombardirali zavezniški letalci.

Nadaljna poročila iz Vichyja

navajajo, da so francoske čete v nekaterih krajih dobile ojačanja in se dobro stavijo v bran napadalcem. Nemški stroglavci na več krajih zažgali Casablance. Radijska postaja v Vichyju pravi, da so to bili ameriški aeroplani.

Ameriški stromoglavci so zadeli francosko 35.000 tonsko oklopnico Jean Bart in štiri francoske podmornice. Nemško poročilo pravi, da ste bili potopljene dve ameriški korveti v Alžiru.

Iz Vichyja in Berlina pa prihajajo ob istem času poročila, da francoske bojne ladje v Toulonu, med njimi tri oklopnice, čakajo na povelje, da odplujejo na Sredozemsko morje, da se spopadejo z angleškimi bojnimi ladjami, ki pomagajo ameriški ofenzivi proti francoski severni Afriki. Med londonski list je objavil, da so italijanske bojne ladje na potu proti zapadu.

Sicer ni znano, kako veliko je angleško in ameriško vojno brodovje v Sredozemskem morju, toda Associated Press pravi, da je dovolj močno, da se more spopasti s francoskimi in italijanskimi bojnimi ladjami.

Francoska armada v severni Afriki je močna kakih 100.000 mož. Med katerimi je tudi več domačinov. Sicer so dobro izveščani, toda slabo preskrbljeni z orožjem. Mnogo pa so se že pridružili borečim se Francozom, ko so se Amerikanci izkročili.

Po poročilu iz Vichyja imajo zavezniški v severni in zapadni Afriki 140.000 vojakov.

Amerikanci obkoljujejo Oran

Iz Londona poročajo, da ameriške čete, pred katerimi se pomikajo oddelki tankov, polagoma obkoljujejo alžirsko mornariško pristanišče Oran na Sredozemskem morju. — Istočasno se nadaljujejo boji v mestu Casablance ter se obkrožanje Orana stopnjuje tudi od Rabata, ki leži ob Atlantskem obrežju francoskega ozemlja v Moroku.

Istočasno z Londona in Washingtona, navaja, da so ameriške čete zasekale globoko v zadnje Orana iz obrežja vzhodno in zapadno od mesta, ko so najprej zavzele štiri zrakoplovna pristajališča ter zajela 2 tisoč mož.

Zadnja poročila francoskega radija, katera so slišali v Londonu, namigujejo o neugodnem položaju vichyske obrambe v Moroku in Alžiru, kjer se odpor vichyskih čet naglo krši, pričujo ameriške ofenzive, ki prehaja zdaj v četrti dan.

Radijsko poročilo iz Moroka se glasi, da se skušajo francoske vichyske čete izviti iz območja sovražnih čet v zapadnem delu Alžira, kar bo najbrž pomenilo, da bodo napravile splošen umik.

V Moroku so ameriške čete zavzele pristanišče Lyantey in Media, ko so prodirale proti Casablanci.

Čestitke Rusom

Moskovski tisk je objavil čestitke predsednika Roosevelta na priminentnem mestu in ravnotako so bile objavljene mnoge druge brzojavke vplivnih oseb in predstavnikov iz zavezniških krogov in dežel.

V Moskvi niso obhajali 25. letnice s parado, kot navadno, a ljudje so bili oblečeni praznično in rdeče zastave so plapolale vsagovorsod in iz zvočnikov na javnih trgih in v parkih je bilo slišati godbo.

Francoske bojne ladje zelo poškodovane

Havasova agentura naznanja, da je bilo v bitki pred Casablance poškodovanih več francoskih bojnih ladij.

Zavezniške bojne ladje so tudi bombardirale pristanišče in mesto. Poročilo iz Vichyja pravi, da so zavezniški stromoglavci na več krajih zažgali Casablance. Radijska postaja v Vichyju pravi, da so to bili ameriški aeroplani.

Ameriški stromoglavci so zadeli francosko 35.000 tonsko oklopnico Jean Bart in štiri francoske podmornice. Nemško poročilo pravi, da ste bili potopljene dve ameriški korveti v Alžiru.

Iz Vichyja in Berlina pa prihajajo ob istem času poročila, da francoske bojne ladje v Toulonu, med njimi tri oklopnice, čakajo na povelje, da odplujejo na Sredozemsko morje, da se spopadejo z angleškimi bojnimi ladjami, ki pomagajo ameriški ofenzivi proti francoski severni Afriki. Med londonski list je objavil, da so italijanske bojne ladje na potu proti zapadu.

Sicer ni znano, kako veliko je angleško in ameriško vojno brodovje v Sredozemskem morju, toda Associated Press pravi, da je dovolj močno, da se more spopasti s francoskimi in italijanskimi bojnimi ladjami.

Francoska armada v severni Afriki je močna kakih 100.000 mož. Med katerimi je tudi več domačinov. Sicer so dobro izveščani, toda slabo preskrbljeni z orožjem. Mnogo pa so se že pridružili borečim se Francozom, ko so se Amerikanci izkročili.

Po poročilu iz Vichyja imajo zavezniški v severni in zapadni Afriki 140.000 vojakov.

ADMIRALA DARLANA SKUŠAJO PRIDOBITI

V Londonu so razširjene govorice, da admiral Jean François Darlan, vrhovni poveljnik francoske armade v Afriki, razmišlja o zavezniški ponudbi, da se pridruži zaveznikom. Ko so se Amerikanci izkročili v severni Afriki, je bil Darlan v Alžiru in nemška radijska postaja je celo sporočila, da je prav mogoče, da je bil vjet skupno z generalom Pierre Juinom.

Zavezniški krogi niso ničesar naznanili, kje bi bil Darlan.

Ako se admiral Darlan nahaja v ameriških rokah v Alžiru, tedaj mu je general Eisenhower dal dovolj časa za premislek. Ako se ho odločil, da se pridruži zaveznikom, tedaj bo ukazal francoski mornarici, da se naj ne umira. Vendar na je zavezniška mornarica v vsakem oziru kot francoski mornarici.

O Darlanu je znano, da je bil do sedaj velik nasprotnik Anglije. Znano pa je tudi, da se ne razume posebno dobro z La-valom.

FRANCOSKI POSLANIK GASTON HENRI-HAYE BO ODPOTOVAL

Francoski poslanik Gaston Henri-Haye bo najbrže zaprosil za svoj potni list in bo s tem prekinil diplomatske odnose z Združenimi državami, ki so bili zelo prijateljski od ameriške revolucije.

Ako bo Petain napovedal Združenim državam vojno, ni znano, kajti Francija se je bojevala brez vojne napovedi z Anglijo pri Oranu in na Madagaskarju.

Maršal Petain je osorno zavrnil prošnjo predsednika Roosevelta za sodelovanje z zavezniškimi četami, ki so mu bili napadeni; mi se bomo branili; in to povelje sem izdal.

V Beli hiši je bilo naznanjeno, da je predsednik Roosevelt pozval tudi španskega diktatorja generala Franca in portugalskega predsednika Carmono, da ostaneta nevtralna, kajti Združenih držav se ni treba ničesar bati.

Državni tajnik Hull je rekel, da se ne zmeni več, kaj dela Vichy, toda je vladno resno posvaril, da naj bo zelo previdna, za kaj se odloči.

Ameriške zadeve pri vladi v Vichyju bo zastopal švicarski poslanik.

Iz Jugoslavije

Iz Londona poročajo UP, da krogi jugoslovanske vlade poročajo, da so pomorski guerilci potopili v mesecu septembru v bližini dalmatinske obale dve italijanski trgovski ladji, ki so jih zavzeli prav po gusarskem vzorcu, splezaje na krov iz svojih čolnov.

Hrvaški uporniki so ujeli posadko in potnike, zaplenili tovor in potopili obe ladji. Italijanska oblast je zasegla nato vse male ladje na dalmatinski obali in prekinila dovažanje hrane. Tudi ribičem je prepovedano izvajati njih posel, kar bo še poostrolo trpljenje že zdaj stradalajočega prebivalstva.

London, 4. novembra. (Radio prejemna služba). — Tudi na londonski radio oddaji v srbohrvaščini, je govornik poročal o delovanju guerilskih pomorščakov, ki so po najnovejših vesteh napadli tri laške trgovske ladje, ki prevažajo čete in vojni material. Že v mesecu septembru sta bili potopljene dve ladji in posadka ter potniki ujeti.

Tudi drugod po svetu jugoslovanski mornarji zvesto izvršujejo svojo veliko dolžnost. Ameriško ministerstvo mornarice je javilo večeraj, da je sovražna podmornica potopila v Atlantskem oceanu jugoslovansko trgovsko ladjo. Posadka je bila rešena in izkrcana na obali.

GROZODEJSTVA V SLOVENIJI

Vzrok množstvenega pokolja v Krašnji

Iz nemškega lista "Kaerntner Zeitung" izvemo, da je bil v Krašnji ubit nemški mestni poštvar Franz Wehovetz, ki je bil od nacistov postavljen za upravnika vse Gorenjske.

Poleg okrajnega načelnika Krausa v Trbovljah, so slovenski uporniki ubili torej tudi najvišjega upravnega uradnika vse Gorenjske. To je bil brez dvoma povod strašnemu razsajanju Nemcev med nedolžnim kmečkim prebivalstvom v Krašnji. —J.I.C.

Selassie je slovesno odprl parlament

Addis Ababa. — Cesar Haile Selassie je v ponedeljek, 2. novembra slovesno odprl parlament svoje nanovo vzpostavljene države Abesinije, katero so mu Italijani pred nekaj leti odvzeli. Angleži pa so mu jo tekom sedanjih vojne pomagali dobiti nazaj in so ga tudi postavili nazaj na prestol.

Selassie se je peljal k otvoritvi parlamenta sredi spalirja britskih in abesinskih vojakov. V svojem govoru je potrdil konstitucijo iz leta 1931, izjavljajoč, da cilj te konstitucije je in mora biti enakopravnost za vse, ter verska svoboda in spoštovanje pravice narodnih in drugih manjšin.

Cesar je tudi izrazil visoko priznanje Churchillu, predsedniku Rooseveltu in Angliji same za njeno sodelovanje pri vzpostavitvi nove Etiopije.

NACIZM V ARGENTINI

Buenos Aires. — Kongresni odbor za preiskovanje protidržavnih aktivnosti, je obelodanil obtožbo, da duovništvo v gotovih krajih Argentine propagira totalitarizem, toda vlada in cerkevni višji krogi se vzleje jasnim dejstvom, ki so na razpolago, ne zganejo.

Odbor je izjavil, da se v misijonarskih predelih pridiga raz prižne v prid totalitarne propagande. M nogi duhovniki pozabljajo svojo pravo misijo in svoj duhovniški poklic izrabljajo v korist nacizma, katerega agentje so postali. Mnogi vodijo nemško propagando v razredih nepostavnih nemških šol in jo oznanjajo raz svojih prižnic. En duhovnik se je izgovoril, da je prisiljen sam, kakor tudi drugi duhovniki, ravnati tako, ker drugače bi cerkve ostale prazne.

Socialistični poslanec in načelnik preiskovalnega odbora, je menda vprašal višje cerkvene kroge, naj nekaj ukredujejo tem pogledu in uvedejo najstrožjo disciplino med duhov-

Hitler se zopet usti

Na nedeljskem zborovanju veteranov nacijske stranke ob obletnici ponesrečenega nacijskega puča je Hitler v Moskvi zopet govoril ter rekel, da bodo Nemci zadali Amerikancem, ki so prišli v severno Afriko, uničevalen vdarec.

Rekel je tudi, da Nemčija ne bo nikdar več ponudila miru. Zadnjikrat je Nemčija ponudila mir 18. julija, 1941.

Za Nemčijo preostane samo ena stvar: končna zmaga! In Hitler prav nič ne dvomi, da Nemčija s svojimi zaveznicami ne bi zmagala. Hitler ni mnogo govoril o vojnem položaju, tem več je samo obujal spomine na velike uspehe, ki jih je dosegla hrabra nemška armada. In zopet se je znesel, kot je njegova navada v vsakem govoru, nad plutokratni in židji.

Iz zavezniških vlad in njih načelnikov je zbijal šale. Rekel je, da je Stalingrad trdno v nemških rokah. Kaj pomaga Rusom, če po Volgi ne morejo voziti čolni in ladje.

Glede bojev v Afriki je Hitler rekel, da pridobitev nekaj kilometrov v afriški puščavi še ne pomeni nobene angleške zmage. Vse je odvisno od tega, kdo bo zadal poslednji vdarec.

Kar so nemški vojniki dosegli v treh letih, ko jim stoji nasproti ves svet, nima primere v zgodovini.

Dalje je Hitler rekel, da so nemški vojniki bore tako zelo daleč od svojih meja, ker hočejo svoje sovražnike držati daleč proč od svoje meje in obvarovati prebivalstvo doma, da ne bi vsled vojne toliko trpelo.

Glede predsednika Roosevelta je rekel, da bi bilo boljše, ako bi bil obdržal svoje vojaške doma, da bi z njimi rešil svojo lastno domovino.

Nemčija je šla v vojno za vso Evropo in Nemčija hoče doseči mir za vso Evropo.

Zgražal se je nad bombardiranjem nemških mest in rekel, da ni dovolil, da bi bil Pariz le samo enkrat bombardiran iz zraka. Varšavo je petkrat požgal, da se poda; ko pa so bili nemški odposlanci zavrženi, se je odločil, da mesto bombardira.

Hitler vsa ta bombardiranja nemških mest natančno zasleduje ter je rekel, da bodo sovražniki Nemčije spoznali, da je nemški iznajdljivi duh vedno na delu in da bodo sovražniki dobili odgovor, ki jih bo razočaral.

ništvom z ozirom na to tujo propagando. Zunanji minister Ennrique Ruis Guinazu, ki se je dozdaj ognil vsake akcije, ki bi bila neljuba nacijem v Argentini, je obdolžil načelnika odbora, Solarija in njegov odbor, da skuša zaneti v Argentini verske spore.

Odbor pa je pripravljen do-prinesti poleg drugega tudi dokaz o nacijskem vplivu v argentinskem prosvetnem in izobraževalnem sistemu. Pokazal bo, da 90% argentinskih učiteljev in profesorjev prinaša v svoje razrede propagandistično totalitarno literaturo. Odbor bo zaeno tudi predložil narčni za demokratiziranje šolskega in izobraževalnega sistema dežele.

Boji v Egiptu

RAZBITA NEMŠKA ARMADA V LIBIJI

Ostanek nekdanj ponosne nemške armade feldmaršala Rommela je pribežal v Libijo. S tem so boji za Egipt končani z veliko angleško zmago.

Od armade 140.000 mož ima Rommel samo še kakih 35.000 mož, ki so še nekoliko sposobni za boj. Vsi ostali so bili ali ubiti, ali vjeti, ali pa čakajo, da jih bodo Angleži polovili in jih odpeljali v ujetništvo.

Nemški tančni oddelki se je skušal braniti pri Matruhu, 125 milj zapadno od egiptске meje, toda je bil naglo obkrojen in uničen. Zavezniška motorizirana armada je že daleč zapadno od Matruha in žene pred seboj bežečo nemško armado.

Angleži so vjeli okoli 40.000 Nemcev ter zaplenili okoli 500 tankov in 1000 težkih topov, ostanek nemške armade pa je ves razcepljen. Rommel pa se bo navzile težkim izgubam in s samo peščico vojakov vstavil v kaki ozi soteski pri Bardiji, toda Angleži so trdni v svojem sklepu, da ga bodo pogнали v Tripolis.

Ko je Rommel pričel bežati, je pustil za seboj 6 italijanskih divizij (okoli 80.000 vojakov), brez tankov, brez motor, vozil in brez vode. Sedaj jih Angleži odvažajo v ujetništvo. Vsi glavni stani treh italijanskih divizij so bili vjeti.

Hitler pravi, da ne bo pobegnil

Adolf Hitler je v nedeljo zvečer v Monakovem svojemu narodu zatrdil, da bo z vso silo vdaril na zavezniške v Afriki in da ne bo pobegnil iz Nemčije.

Mleka ne bo primanjkovalo

Zvezna vlada je podvzela korake, ki bodo preprečili morebitno pomanjkanje mleka v velikih mestih, kot New York, Chicago ali Boston.

Načrt za enakomerno distribucijo mleka je bil predložen mlekarskim družbam, ki bodo morale tedensko poročati o količini mleka, ki ga pričakujejo dobiti od farmerjev tekom naslednjega tedna, ter o razpodelitvi te količine.

Radi pomanjkanje delavcev na farmah, je bilo izraženo mnenje, da bo mleka primanjkovalo, a ta bojazen ni utemeljena spričo dejstva, da se letos pridobiva več mleka nego pred enim letom. Sicer je zahteva po mleku sedaj precej večja, nego v normalnem času, ker se pošilja mlečne produkte zaveznikom in se tudi doma uporablja mnogo mleka za armado, itd., kljub temu pa je za zadostne potrebe doma mleka dovolj ako se istega enakomerno porazdeli in to posebno v velikih metropolah in industrijskih centrih.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovenic Publishing Company, (A Corporation)
Frank Sakser, President; Ignac Hude, Treasurer; Joseph Lapsha, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

49th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.
Subscription Yearly \$6. Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado \$6.—; za pol leta \$3.—;
za štiri leta \$15.—. Za New York za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.
Za inoseststvo za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniši robot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1242

AMERIKANCI V AFRIKI

V soboto zvečer je predsednik Roosevelt po radio naznanil, da se je močna ameriška armada z vsem potrebnim orožjem izkrcala v francoskih kolonijah ob Sredozemskem morju v severni Afriki in v francoski zapadni Afriki ob atlantski obali. Armadi poveljuje general Dwight D. Eisenhower.

Ob času, ko so se vojaki že izkrcavali, je predsednik Roosevelt po kratkovanem radiu v francoskem jeziku govoril francoski vladi v Vichyju in francoskemu narodu ter je zagotovil, da zavzemniki ne iščejo francoskega ozemlja in da ne marajo nadlegovati niti francoske kolonijalne vlade niti prebivalstva.

Zavzemniki hočejo samo osvoboditi Francijo in francoske kolonije iz krempljev nemških in italijanskih zločincev. Zato je pozval francoski narod, da naj sodeluje z zavzemniki, da bo rešen nacističnega in fašističnega jarma.

Predsednik je tudi rekel, da se je ameriška armada kateri se bo kmalu pridružila tudi močna angleška armada, zato izkrcala na več krajih Afrike, da ne bodo mogli Nemci vpasti v francosko zapadno Afriko, od koder je najkrajša pot iz Afrike v Južno Ameriko.

Značilno pri tem je, da so prišli ameriški vojaki v Afriko, in zlasti, da so se tudi izkrcali v severni Afriki, to je v francoski Tuniziji, kjer bodo lahko prestregli nemško armado, ki beži iz Egipta v Libijo. Tedaj bo prišla Rommelova armada med dva ognja: od zdej jo podi angleška osma armada, ki ji je vedno tesno za petami, sprejda pa bo zadela na jekleno steno ameriške armade.

Rommel ne bo preostalo drugega kot podati se, ali pa bo njegova armada do zadnjega moža uničena.

Pa ne samo to, kajti predsednik Roosevelt je tudi rekel: "Poleg tega nudi to pomoč učinkovite druge fronte naši junaški zaveznici Rusiji."

Torej to je sedaj zavezniška druga fronta.

Ako je to res druga fronta, tedaj bodo zavezniki, ko enkrat uničijo Rommelovo armado, vdarili čez Sredozemsko morje v Italijo ali pa na Grško, ali pa na obe strani.

Vsed tega bo Hitler primoran mnogo svojih divizij na novo fronto poslati iz Rusije, kjer pa jih bi še sam kaj več potreboval, da bi proti Rusom mogel kaj doseči.

Z veliko zmago nad Rommelovo armado v Afriki, so zavezniki v sedanji vojni dosegli največji uspeh, ker bo sedaj mogoče pričeti s tako dolgo obljubljenim in pričakovano drugo fronto, ki jo je tudi Stalin že ponovno zahteval in zadnjič ob 25. obletnici Unije sovjetskih socialističnih republik.

Z zmago v Afriki je bil zadan Hitlerju prvi večji in zelo občuten udarec, prvič, ker je odstranjena nevarnost, da bi Nemci zavzeli Egipt in od tam čez Sueški kanal vdrl v Arabijo in se združili v Iranu s Hitlerjevo armado, ako bi se mogla prebiti čez visoke Kavkaške gore na južne planjave Kavkaza.

S porazom Rommelove armade v Afriki so se vse Hitlerjeve sanje razblinile v nič.

Veliki poraz, prihod Amerikancev v Afriko, izgledi za pričetek druge fronte: vse to pomeni začetek konca za Hitlerja.

DEMOKRATSKI GOVOR IZ BERLINA

Washington. — Ob priliki obhajanja Turškega narodnega dne, 29. oktobra, je slišalo turško ljudstvo po radiju iz Berlina demokratični način vladanja povzdigujoč govor. Ta govor je podal turški poslanik v Berlinu, Saffet Arikian.

Čudno se je slišalo po nemškem radiju besede, ki so izjavile: "Demokratični režim je ljudski režim — iz ljudstva in za ljudstvo." Govornik je zano tudi posvaril svoje ljudstvo, naj se zaveda, da mu preti nevarnost napada.

Ker je bil omenjeni radijski govor podan v turškem jeziku, se njegovi vsebini ni takoj posvetilo posebne pozornosti, šele, ko je bil vključen med dnevne vesti in urada poročila, je vzbudil pozornost, ker se je nekako njeval z izjavo, katero je v Ankari podal predsednik Ismet Inonu.

Izjava turškega premijera med drugim poudarja: "Naše

sedanje stališče je podprto po neozlomljivi odločitvi turškega naroda, da brani svojo neodvisnost pod večjim vodstvom predsednika turške republike in s pomočjo razsodne in dalekovidne turške vlade, ter končno tudi s silo naše pogumne turške armade."

Turški poslanik, ki je govoril iz Berlina, je v svojem govoru omenil ustanovitev turške republike v letu 1923 in obenem jasno izrazil, "da turški narod je tedaj odločil, da se bo vladal sam. V teku devetnajstih let samovladanja je tudi po čistil in odstranil vse navlako, ki se je nabrala tekom stoletij sultanske vlade v Turčiji. Odstranjeno je bilo vse zlo, ki ga je uvedel in pustil za seboj močeni Ottomanski imperij in namesto tega je bila vzpostavljena sedanja ljudska uprava."

Nemški listi dozdaj še niso podali nobene sodbe o tem govoru. — (ONA.)

Vesti iz Slovenije

(JIC.). — International Correspondence (ICP) prinaša v svoji številki od 22. oktobra dramatičen opis razdejanja vasi Dražgoše. Louis Adamci je pod naslovom "Janezek" napisal o porušitvi tega kraja pretresljivo kratko novelo, ki je bila tudi že pribežna v slovenski in našem časopisu. Izvirni dopis International Correspondence se glasi:

Hujše kakor Lidice.

"Poročilo očividca o razdejanju Dražgoš, razodeva način ravnanja, katerega krutost presega tudi Lidice. Kljub svoji zakasnelosti je to izvirno poročilo tako zanimivo in značilno, da ga prinašamo saj v izveščku."

"Dražgoše, vas z 81 hišami, cerkvi, župniščem, šolo in prosvetnim domom je pozimi morala sprejeti pod streho guerijsko četo od približno 150 mož ki so se zatekli tja pred izredno hudo zimo."

Nekateri so taborili v šotorih drugi pa so živeli v hišah v gornjem delu vasi. Dne 7. januarja so Nemci poslali vojaški oddelek s 600 tovornimi avtomobili in preko 3.000 mož, da uničijo in ulove guerijski oddelek. Njihov napad so četniki odbili s strahovitimi izgubami, tako da so se nemški vojaki uprli in niso hoteli znova napasti, dokler niso nekaterih ustrelili zaradi nepokornosti. Šele po 3 dneh je Nemcem za ceno ogromnih izgub uspelo doseči cilj, toda našli so le 7 padlih guerijscev, dočim so se vsi ostali rešili, ko je razvoj položaja pokazal, da je umik nezogiben.

Noben izmed kmetov se ni udeležil bitke. Za one, ki so živeli v nižjem delu vasi, so celo Nemci sami vedeli, da niso nobenega izmed domoljubov niti pod streho sprejeli. Nemci so jim svedeno zajamčili življenje, tako da Sloveni sploh niti poskušali niso, skrivati se ali zbežati.

V gornjem delu vasi, kjer so guerijski taborili in tudi živeli v hišah, so se ljudje skrili v kleteh ali pa izven hiš, da bi se med spopadom ne izpostavljali, a se tudi niso s krivali niti poskušali zbežati, misleč, da sploh ni vzroka, da bi jim grozila masševalna jeza Nemcev.

Nacisti so začeli svoje delo v onem delu kraja, kjer so bili svedeno obljubili varnost in življenje, položili vse moške od 14 let naprej in jih zaprli v župnišče in v prosvetni dom. Nato so obe zgradbi z zažigalnimi granatami porušili in zapalili, tako da so z ljudmi vred pogorele. Vse one, ki so se skušali rešiti, pa so postrelili.

V gornjem delu vasi so delili smrt s še večjo brezobzirnostjo. Najprej so postavili 15 mož, ki so bili čez 14 let, v vrsto, in jih pokosili s strojnico, ostale pa so postrelili bodisi posamič, bodisi v skupinah.

Mladega kajzerja so prisilili da prinese svojega, na smrt skril v kleti, k hišnim vratom. (Ko se je tam pokazal, so umorili najprej očeta, potem pa še sina. Vse ljudi so zgnali skupaj in zažgali vse hiše, tako da je vse zgorelo in da so ostala le še pušta pogorišča.

Potem pa so se vrgli še na temelje in jih z razstrelivom pogнали v zrak, tako da zares kamen ni ostal na kamenu. A še vedno jim ni bilo zadosti. Medtem, ko so streljali moše, je zbežala večina žen in otrok v Jelovške gozdove. V svojem strahu so pustile vse in niso vzele niti najpotrebnejšega, niti denarja ne. A krvočoloni Nemci so bili neasitni in so šli za njimi da jih polove.

Zelo značilna za nemško postopanje je zmes zavratnosti in brutalne krutosti, katero so celo v tem posebnem slučaju skušali preplesti z našimljeno dostojnostjo. Tudi o tej posebnosti njihovega vedenja najdemo podrobnosti v te mporočilu, katerega na žalost ne morem priobčiti v celoti. Nekje so z velikimi pripravami postavili ob zid dražgoško rodbino, češ, da jo bodo ustrelili. Nenadoma se je pojavil nemški vojak in izjavil, da jamči za to rodbino, da ni dajala strehe nobenemu izmed guerijscev. Na to so jih zopet spustili — da bi mogli pripovedovati svojim tju dem o tej plemeniti vrsti nacistov in širti skozi deželo povest o "nežnosti" njihovega moštva. Tudi v najhujšem valu svoje zlobne masševalnosti Nemci torej ne pozabljajo zakonov propagandističnega dela."

REVMAČNE BOLEČINE?

Dobro delovanje, prijetno toplota s PAIN-EXPELLER — čudovitim mazilom. Nad 19 milijonov prodanih steklenic je dokaz njegove doberdelnosti. Zadržite pravi PAIN-EXPELLER — Sirovna na štampilj.

PAIN-EXPELLER

EVROPEJCI POSTAJAJO NOMADI.

(JIC.). — Ugledni časnikar dr. Milic Kibal je nedavno napisal v "Los Angeles Times" skedeči članek:

Nobena, dozdej v zgodovini omenjena vojna ni tako globoko vplivala na življenje evropskih narodov kakor sedanja. Ne le, da se je življenje vsakega posameznika predručilo in bilo vrženo iz tira svojega normalnega potekanja, temveč v tisočih in celo milijonih slučajev je prišlo do geografskega izkoreninjenja. V tej zares tofahni vojni se vrši preseljevanje ljudstva v največjem obsegu ne le s prevažanjem vojske, ki se je v prejšnjih časih vedno takoj vrnila domov, ko so bile sovražnosti končane, temveč objema tudi ogromne dele civilnega prebivalstva. Kakor v časih barbarijskih nvalov, so začeli številni narodi v Evropi zopet živeti nomadski način življenja. To preseljevanje milijonov Evropejcev ima dvojen pomen: s strani očišča je bil prenos ljudstva dvosmeren. — Večji del njihovih mož je v vojaškem kroju in se nahaja izven zemlje, bodisi v bojih, bodisi da tvorijo posadke v zasedenih ozemljih. Tudi ako bi Hitler uspel, da zares izvede na črt svojega novega reda, bi večine svojih čet ne mogel poslati domov. Tudi v tem slučaju bi jih moral ostaviti v inozemstvu in šele za vojakom poslati tja naseljenca in upravitelja.

Del tega zunanega Nemstva je naseljen v podjarmljenih ozemljih, v katerih naj ustvarijo nemški življenjski in nadomeščanje starega prvobitnega prebivalstva. — Ta postopek se odigrava največ v zapadni Evropi. Hujše od izseljevanja in priseljevanja Nemcev pa je umiranje podjarmljenih narodov. Nemci imajo v pesteh dva milijona vojnih ujetnikov v Rajhu in nepoznano število ujetnikov v drugih deželah. V Nemčiji se nahaja najmanj dva in pol milijona tujih delavcev, katerih večina je bila privredna tja z nasiljem in proti svoji volji. Milijoni židov so bili natrpani v getoje. Neštivilni tisoči Evropejcev so zaprti v ječah in koncentracijskih taboriščih ter ogromno povečajo celokupno število izkoreninjenih Evropejcev. Milijoni so vojni begunci, med katerimi je največ Rusov in Ukrajincev, ki so zapustili svoja poljedelska posestva ali svoje tovarne in se naselili v notranjost svoje domovine.

V nekaterih slučajih je cilj

RAZGLEDNİK

Pisec Anna P. Krasna

Lepa beseda lepo mesto najde

Zadnjič sem omenila, da naj bi se rojaku iz West Virginije, ki mi je poslal pet dolarjev za JFO. — SS., pridružil še kdo, da bi tako spravili z združenimi močmi skupaj še en stotak za naše nesrečne ljudi v domovini ali koderkoli jih bomo želi mogli najti in jim pomagati po tej vojni.

No, stara mati me je zmirom učila, da lepa beseda lepo mesto najde in čeprav sem v življenju tudi že preiskovala baš narobe, moram pa vseeno priznati, da na isto babičino modrost še vedno veliko dam. Pa naj povem raje, da se je mojemu apelu odzvalo zopet par dobrih slovenskih src. Iz daljne države Washington mi je poslala rojakinja, ki noče, da objavim njeno ime \$15.— poleg tega pa še prav lepo pismo, na katerega ji hočem, kot vsem drugim, ki so poslali prispevke enkrat, ko bo drugi stotak skupaj, odgovoriti. Dalje je z naročnino na list priložil dva dolarja rojak John Laurich iz Goodmana, Wis., rojak Martin Mlekus iz Cherry Valley pa je tudi poslal \$5.—, dva in pol za naš slovenski podporni sklad, dva in pol za RWR. Vsem skupaj prav lepa hvala! Sedaj imam \$59.50. Kaj pravite, ali naj še kaj čakam, da bo stotak?

Pismo rojaka Mlekusa

Upam, da mi rojak Mlekus ne bo zameril ako povzamem nekaj iz njegovega zanimivega pisma in tukaj podam, da bodo čitali to tudi naši čitatelji. "Ko bi bile druge razmere," piše rojak Mlekus, "in ako bi bil mlad, kot sem bil pred dvajsetimi leti, bi poslal za pomoč našemu narodu rad veliko več. "V zadnji vojni smo bili mladi in je bila za nas boljša prilika denar zaslužiti. Jaz sem bil takrat aktiven v gibanju Republičanskega združenja in nisem le daroval, ampak tudi res delal za stvar.

popolno iztrebljenje narodov. Deloma se jim je to že posrečilo s Sloveni. Nekaj Jugoslovancev piše: "Vsa Slovenija je na cesti. — Pošiljamo vam žalostne pozdrave, mi popotniki." Ker so vse te izpremembe izvršene s prisljimi sredstvi, imajo združeni narodi pred seboj nalogo, da zopet popravijo vse, kar so in kar bodo Nemci zakrivali.

POZOR GOZDARJI!

Potrebujem mož za Defense Work za hlode sekati, konje goniti in za truke voziti. Gozd je lep v ravnini. Dobra plača. Zglasite se pri:

FRANK SLEJKO
GLENFIELD, N. Y.

(3x)

KUHARSKA KNJIGA:

Recipes of All Nations

(V angleškem jeziku)

RECEPTI VSEH NARODOV

Stane samo \$2.00

Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani

Recepti so napisani v angleškem jeziku; ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kaka jed posebno v navadi. Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem čimbolj izveščati in izpopolniti.

Naročite pri

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th Street New York, N. Y.

"V Spominski knjigi, ki je bila izdana takrat je razvideti, da sem bil tedaj v državi Colorado, kjer sem delal v rudnikih, v prostem času sem hodil okrog po naselbinah v okolici Walsenburga in nabiral prispevke za sklad Republičanskega združenja.

"V l. 1921 sem šel v domovino in sem se v Trstu na postaji slučajno sestal s Slovenci, ki so bili tamkaj uposleni. Začeli smo se pogovarjati in oni so se bridko pritožili, da se mi Slovenci v Ameriki nismo dovolj potrudili in storili svoje narodne dolžnosti, da bi naše Primorje ne bilo prišlo Lahom v pest.

"Jaz sem jim skušal pametno pojasniti vso zadevo, kako da je bila vsega kriva umazana diplomacija, ki je potisnila na stran naše zahteve in tako potisnila velik del Slovencev in Hrvatov pod tujčeveto peto. — In ker sem slučajno imel Spominsko knjigo pri rokah, sem jim pokazal kaj vse so Slovenci v Ameriki delali za Slovenijo med časom vojne. Ko so se seznanili z dejstvi, ki so jih imeli pred očmi, so me prosili oproščenja, ker so se izražali tako kritično, ko niso vedeli za dejstva, ki so govorila jasno, da Sloveni v Ameriki nismo pozabili naroda doma med vojno."

"Baš tedaj je prišla na postajo neka ženska z drobnim šestletnim dekletcem. Poslušala nas je potem pa me je s solznimi očmi prosila, če bi ji mogel kaj pomagati, ker družina ta dan še ni imela ničesar v ustih — ura je bila tri popoldne. Njen mož je zgubil delo par mesecev pred tem, ko je bil na njegovo mesto nastavljen Leah. Smilila se mi je reva in sem dekletcu stisnil v roko zeleni ameriški pildek — otrok me je hotel od veselja poljubiti, jaz pa sem jo hitro odkuril stran, ker bilo mi je tako, da bi se bil najraje zjokal nad usodo naših zaslužjenih ljudi.

"Že takrat sem bil prepričan iz dna duše, da bi bilo treba napeti vse sile, da se reši naš nesrečen narod izpod tujčevega jarma. — Zdaj je pod tujčeveto peto tudi moja ožja domovina — prelepa Gorenjska — in jaz upam, da ako izidejo iz te vojne Rusi zmagoviti sme mo upati na osvoboditev našega ljudstva, če pa ne zmaga Rusija, ne bodo tudi Sloveni dobili svobode."

Rojak Mlekus pripomnja, da je bil lansko leto na naši veliki prireditvi v Arlington Halli, kjer se prav dobro spominjam, da me je vprašal, naj ga predstavim gospe Krekovi, ker je v starem kraju poznal njene ljudi.

DRŽAVLJANSKI PRIROČNIK

Izšla je nova knjižica ki daje poljudna navodila, kako postati ameriški državljani.

Poleg vprašanj, ki jih navadno sodniki stavijo pri izpitu za državljanstvo, vsebuje knjižica še v II. delu nekaj važnih letnic in zgodovine Zedinjenih držav, v III. delu pod naslovom Rusno, pa Proglas neodvisnosti, Ustava Zedinjenih držav, Lincolnov govor v Gettysburgu, Predsedniški Zedinjenih držav in Poedine države.

Cena knjižice je samo 50 centov. In se dobi pri: SLOVENIC PUBLISHING CO. 216 West 18th St., New York

Kratka Dnevna Zgodba

SAVA—CESTA SKOZI ČAS

(Nadaljevanje.)

Na Ljubljani so vozili dokaj veliki brodovi, ki so imeli do 300 centov nosilnosti. Ljubljanski magistrat je leta 1564 kupil devet takih brodov. Za leg takega broda so zahtevali 1.1598 mimo 90 goldinarjev, še suknjič iz dobrega blaga. Manjši brodovi z nosilnostjo 40 centov so imeli obliko v dolžino potegnjenega korita in so bili last čeha "Malih brodarjev." V čehu je bilo okoli leta 1599 na Vrhniki 60 brodarjev, na Lgu, v Podpeči in Ljubljani pa po trideset.

Za Valvazorja so brodarili po Savi čolni, ki so bili podobni svinjskim koritom iz česar je omenjeni zgodovinar imenoval na ime Sava (korito -- Santrog; torej San -- Sava). Ravna la sta ga dva človeka, nosilnost čolna pa je bila 30 centov. Ko pa je postala Sava z regulacijo plovnostna, je dobil brodič smotnejšo in lepšo obliko. Rilec se je spredaj v lahmem loku dvigal v višino moža, na krmi pa je bil mekoliko ožji in manj zvit. Skušali so sicer uvesti še kakšno drugo obliko, toda vedno so se vrnili k stari ki je naravi reke še najbolj odgovarjala. Gabriel Gruber je na primer poskušal celo z jambori in jadrji, pa je ustrelil mimo.

V tej dobi so prevajali v glavnem vino iz Hrvaške in z Dolenskega proti Ljubljani. Vojne v Evropi, tako na primer turška vojna 1788, so dale tovarom na Savi drugo vsebino. Gabriel Gruber je predložil leta 1784 načrt za temeljito in sistematično regulacijo Save v etapah. Njegovo delo je po večini izvršil Ljubljanečan Jožef Šemerl. Šemerlovi načrti so savsko strugo temeljito spravili v red. Njegova delavnost je segala tja do Zidanega mosta. Promet se je pocenil, kar kaže najbolj, da je državni erar pri

vojnskih transportih v času od julija 1799 do zadnjega junja 1801, prihranil 159.368 goldinarjev na vozniinah. Uredba z najvišjega mesta 11. julija 1803 je naročila, da se regulira Sava tako, da se bo lahko vršil promet z velikimi ladjami. To naročilo pomeni začetek in izvedbo številnih in važnih naprav, proti katerim so prejšnje skoro igrače. V glavnem je bila temeljito preurejena vlačilna pot skozi do hrvaške meje. Višek v tem sklepu dela, ki se je vršil z nekakšno mrzlično navdušenostjo, je pod cesarjem Jožefom I. silna ideja, ki bi zvezala Jadransko morje in glavno mesto monarhije z mrežo vodnih poti. Do izvedbe tega velikega načrta sicer ni prišlo, toda poime zročil je, da so kot priprave začeli regulirati vse večje reke bivše monarhije.

Tudi sledeče obdobje francoske okupacije je bilo velike važnosti za ureditve rečne plovbe, ker so imeli francoski inženirji bogata izkustva. Številni projekti pa so ostali neizvršeni. Po miru v Schoenbrunnu sta ženijska častnika Bellonet in Valepis preiskala vso strugo od črnuškega mostu do hrvaške meje. Predlagala sta mnoge izboljšave in nove graditve. Leta 1810 sta po nalogu generalnega intendanta grofa Daucyja inž. Franc in Jožef Muenzel napravila razne načrte po katerih so začeli med drugim graditi tudi vlačilno pot pod Pogankom ter prav tako pot in pleg tega še kanal v Prusniku. Francoski so za ilirske province z odredbo 25. julija 1811 ustanovili tudi zavarovalno družbo za vse od Siska do Zaloga vozeče brodove. Temeljna glavica je obstajala iz 100 deležev po 150 frankov. Za vsak brod je bila določena odškodnina 130 frankov. Marca leta 1809 je začel obratovati celo poštini brod za blago

in ljudi od Zaloga do Siska. Vozna karta za potovanje proti toku je veljala dva goldinarja za osebo, pristojbina za cent tovara pa dva goldinarja 6 krajcarjev povratna karta pa je veljala 2 goldinarja 24 krajcarjev. Voznja je trajala navzdol tri dni, navzgor pa 14 dni.

Oblast je budno skrbela za varnost plovbe, toda kljub temu je bilo mnogo nesreč, največ zaradi nepazljivosti na brodovih uslužbenega osebja. Zato je bila izdana uredba 28. junija 1817, ki je veljala takrat za plovbo na Donavi. Med drugimi predpisi je bila tudi dočlenjena, da je smela biti dolžina broda brez srednjega in zadnjega dela ne manj kot 18 klafter (34 m) širina pa 9 čevljev.

Vsak brod je dobil evidenčno številko ter so ga vsako leto temeljito pregledali, ali je še sposoben. Stari brodovi iz leta 1817, ki jim je strelka desetletica mož, so okrog leta 1838 napravili prostor modernejšim večjim in širšim, 27 klafter dolgim in 14 čevljev širokim.

Posluga savskega broda je obstajala največkrat iz sledečih oseb, 14 do 18 po številu. Krmilar ali "zadnik" prednji mož ali "prednik" pomagalec, potem sledeči trije po imenu "vse peti," osem "krmarov", od katerih so bili štirje zaposleni spredaj in štirje zadaj. In slednji dve brodnika, ki sta napravljala vrvi. Moštvo je prejelo za enkratno vožnjo navzdol 5 do 10 goldinarjev in hrano trikrat na dan. Po Savi so tovorili žito, oves, ječmen, klij in laneno seme, koruzo, vino v barilskih ali pa v večjih sodih in slednje blago v balah. Vlačili so proti Savi z voli. Z ozirom na moč toka so vpregli do tri vprege po sedem parov volov, samo med Renkami in Zagorjem, kjer je savsko korito najozkeje, ni bilo vlačilne steze in so vlekli ljudje po desnem bregu. Po letu 1840 je cesarska oblast zgradila tudi v tem predelu stezo za ta del korita.

Ko so zgradili južno železnico, se je vlačilna pot na levem bregu morala umakniti pred železniško progo na desni breg. Tehnično nadzorstvo od Zaloga do hrvaške meje je imelo sedež v Litiji, Radečah in Krškem. Na terenu je bilo vedno dovolj strokovno izkušenih ljudi, ki so skrbeli za nemoten prevoz in popraviljanje korita. Zgraditve železnice je zadala savskemu brodarstvu smrten udarec. Kar kmalu je brodarstvo propadlo, mnogo ljudi je izgubilo ves zaslužek. Mitnice in druga poslopja, v katerih so bili uradi, so propadla. Tako je videti še danes pred vhodom v hrastniški predor na desnem bregu razvalino tamkajšnje mitnice, dočim je hiša na Prusniku prešla v zasebne roke.

Kasneje se je pokazala potreba smotrnega vzdrževanja naprav, ki so služile varnemu prometu in v vedno večji meri tudi odtekanju vode, posebno ob poplavih. Stremeli so za tem, da bi regulirali vse korito tako, da bi bilo ob normalnem stanju vode kakih 50-90 m široko. V ta namen so bile izdane milijonske vsote predvojne valjeve.

Danes se marsikje opazuje, da so smotne naprave že porušene in da odnosa reka posebno med Zalogom in Kresnicami ogromne ploskve rodne zemlje in da postaja ravnina vedno bolj puhta. O tem, kaj in koliko bi bilo treba storiti, da se obvarujejo posestniki nepopravljive škode, naj bi pa raz-

Domača fronta

Kopači trdega premoga v državi Pennsylvania in premogargarji v drugih pokrajinah, enako kakor delavci v jeklarnah, so oni, na katere računamo, da odpomorejo kritični vojni situaciji, samo da kriza, do katere se morajo povzpeli naši premogargarji, je notranjega značaja — ostro pomanjkanje kurilnega olja, ki je napravilo potrebno racionalizirati kurilno olje v 30 državah. Premogargarji se pozivajo na obrambo domov, stanovanj in pisarniških poslopij proti mraznemu vrenemu v srednje zapadnih in vzhodnih državah in v distriktu Columbia s tem da nas preskrbujejo s kurivom za ista, kakor tudi za vojno industrijo.

Dim iz gorečih oljnih tankerjev ob Atlantski obali je naš že minulo pomlad svaril o krizi kurilnega olja. Prizadevali smo si na vse načine, da bi nadomestili izgube, povzročene pri osištih podmornicah, ali s približevanjem zime je postalo jasno, da moramo priti do racionaliziranja, namreč da delimo med vse ostale na pošten način karkoli olja imamo na razpolago.

Hišni gospodarji in lastniki poslopij, ki se kurijo z oljem, imajo pa priliko znižati nevarnost preteče neudobnosti. Ako njihove kurilne peči so bile poprej na premog, se morejo v mnogih slučajih povrniti na premog brez velikih težav. Ako se peči ne dajejo konvertirati, oni, ki rabijo kurilno olje, bi morali skrbeti za to, da njihova stanovanja ali poslopja bodo pridrževala čim več mogoče gorkote s tem, da zaprejo sobe, ki jih ne rabijo, zagreva druge sobe iz gorkote kuhinje, zamašijo okna, izključijo prepihe. Drugače pa naj se privadijo za sobno temperaturo 65 stopinj — pri tem bodo naša stanovanja še vedno bolj udobna kot m. Hljoni stanovanj na Ruskem, Kitajskem in drugje širom Združenih držav.

Civilna zračna obramba.

OOD direktor Landis je naznanil, da se ustvari zbor kadetov civilne zračne patrolne, aviajski kor mladinskih prostovoljcev, sličen onemu starejših pilotov. Začetno članstvo ne bo presegalo 60.000 in številno lokalnih skupin ostane v razmerju števila aktivnih skupin v Združenih državah, ki jih je že 1.000. Le tukaj rojeni učenici v zadnjem ali predzadnjem letniku srednje šole bodo pripisani. Ti prostovoljci ne bodo dodeljeni letalnemu dolžnostim, ampak, čim dovršijo svoje kadetno izveščanje in dovršijo šolo, smejo postati polni člani Civil Air Patrol zbora.

Promet na domači fronti.

V svetovnem boju združenih narodov proti Osišču se naši borilci nahajajo na raznih frontah in dolgotrajnih plovnih progah, koder plovejo ladje od tukaj pod zaščito bojnih ladij, takozvani konvojs, je za mnogo tisoč milj daljša kot pot okolo

Sava kot plovna prometna žila je danes še pomembna in se je tudi v gornjem toku poslušajo izključno samo splavarji. Ob normalnem vodostanju lahko plovejo do Trbovlja in dalje. Če pa je voda zelo nizka, morajo čakati pred brzicami pri Prusniku, ker je struga polna skal in bi splavi nasledili. Na tem mestu bi bilo treba korito iztebiti skalovja, s čimer bi ta predel tesni izgubil nekoliko romantične, toda ustrezno bi bilo splavarjem. Morda se bo kdaj našlo nekaj tisočev za ta namen, naloženi bi bili kar najboljše.

zemlje. Problem prevažanja in zalaganja za naše sile onstran morja in tudi za zavezniške, je zato jako težaven.

Ne manj težaven je problem tukaj doma. Izmed vseh problemov na obzorju naše dežele, itak prepolnem problemov, prometni primanjkljaj povzroča največ preglativ. Gre za vprašanje ne le naglega prevažanja vojnega blaga preko dežele, marveč tudi vsakdanjega potovanja delavcev, gospodinj, šolskih otrok. Veliko je dela, čas pa je prekratke, da zadostimo vsem zahtevam za neprestano premikanje ljudi, surovin, živil, vojnega blaga in blaga, nujno potrebnega za vsakdanji obstoj naših 130.000.000 prebivalcev.

Celo ob najbolj ugodnih okoliščinah, za časa mira, so bili prometni problemi te dežele orjaški. Za časa vojne pa so postali fantastični. Postali so tako veliki, da niti ne moremo misliti, da bi zadovoljili vsem njim. In to je razlog, zakaj se moramo iznebiti onih, ki niso ekrajno nujni, zakaj moramo izrabljati vsa razpoložljiva sredstva do skrajne mere mogočnosti.

To je ogromno težavna stvar, težavnejša, kot si jo navadni človek predstavlja. Amerika je dežela, ki je strašno odvisna od prometa, da ostane živa. Drugače kot narodi v Evropi — zavezniški ali sovražniški — mi smo naveženi potovati velike daljave, ko premikamo sebe in svoje blago od kraja do kraja. To je razlog, zakaj so naše lokomotive tako velike in silne, zakaj naši avtomobili presegajo evropske vozove v veličini in konjski sili. Ni to le zato, ker smo bolj napredni, marveč zato, ker ti vozovi imajo izvrševati večjo nalogo. Privatni avtomobil tvori podlago naših potovanj. Tekom 1. 1941 izmed vseh milj, ki so jih ameriški potniki prepotovali, se je 84 odstotkov vsega potovanja vršilo v privatnih avtomobilih, 14 odstotkov je obsegalo vsako drugo vrsto načinov potovanja — železnice, buse, aeroplane, tramvaje in podzemeljske železnice.

Ko se potovanje omeji — in se sedaj že omejuje — bomo pač prisiljeni spremeniti svoje potovalne navade. Moramo držati železnice in proge trkov proste od prevažanja, ki ni skrajno potrebno. Moramo zapomniti si, in to pred vsem drugim, da, ako se naši avtomobili odstranijo proč od ceste — obrabljani v led pretrane in nepotrebne rabe — ne bo novih za nadomestilo.

In busi, tramvaji, železnice ne bi nikdar mogli prenašati vse breme, ki bi se na nje naložilo. Novih privatnih avtomobilov ne bo več in prav malo novih javnih prometnih voz, dokler vojna ne konča. Onih 86 odst. se enostavno ne more stisniti v 14 odst.

Umma konzervacija s tem, da se d. ržijo v ljodrem stanju vsa naša prometna sredstva in rabijo le za nujno potrebne svrhe, to je edini odgovor. Treba resne in prepričevalne kampanje v namen, da se koleasa ameriškega prometa bodo nadalje vrtela pač tako dolgo, kakor je mogoče. Ako se ustavi — pa nismo do tedaj dosegli zmage — bi ta dežela doživela tako paralizno življenja in industrije, kakršne svetovna zgodovina še ni videla.

Seveda pomanjkanje gumijevih obročev je najvažnejša poedina točka v krizi našega prometa. Več kot štirje izmed vsakih pet Amerikancev se povprečno vozi na delo v svojih privatnih avtomobilih in za mnoge izmed njih ni drugih prometnih sredstev na razpolago. Vendarle ni mogoče dobiti nikakšnih novih obročev in, kakor trdi poročilo Barneovega odbora, se obroči, ki jih

SLAVNI FRANCOŠKI GENERAL GIRAUD POVELJNIK FRANCOŠKE UPORNIŠKE ARMADE V AFRIKI

Poročilo iz zavezniškega glavnega stana se glasi, da je general Giraud prevzel poveljništvo svobodnih francoskih čet v Alžirju. Giraud, ki je tekom te vojne ušel iz nemškega ujetništva, je dospel v Severno Afriko pred kratkim z namenom, da prevzame poveljstvo francoskih upornih čet.

Ameriški poveljnik, generalni poročnik Dwight D. Eisenhower je podal omenjeno poročilo in dejal, da je Giraudovo prevzetje poveljstva odobreno in podpirano po ameriških vojaških oblastih. Eisenhower je izrazil tudi mnenje, da je pričakovati, da bode prihod 63 let starega francoskega generala Girauda, ki je stopil na stran združenih narodov, vplival na vse francoske čete v Severni Afriki tako, da se ne bodo hoteli boriti proti zaveznikom.

imamo, obrabljajo osemkrat hitreje, ako se nadomestujejo.

Kaj se je do sedaj storilo za prihranitev obročev, ne bo nam dajalo zadosti kolesnega gumija, da se reši ta kritični položaj. Od 22. novembra naprej bomo morali šajati le z enim rezervnim obročem za vsak polniški avtomobil v deželi. Railway Express Agency bo nabirala vse nerabljene obroče brez nikakega troška za lastnike, obroči se bodo dajali v vladna skladišča in po cenitvi ob primernih cenah bo lastnik dobival ček ali vojne bonde, oziroma znamke v plačilo, kakor on želi. Motoristi imajo sicer pravico držati pet izmed svojih najboljših obročev, ali si morajo zabeležiti serijske številke istih — kajti te številke bodo potrebovali, ko zaprosijo za racijoniranje gasolina. Oni, ki se iznebijo vseh obročev čez pet, ne bodo dobivali nikakega gasolina po 22. novembru.

Vrhovni ameriški poveljnik je tudi dejal, da je ameriška vlada obljubila vso potrebno pomoč generalu Giraudu.

Nič ni varno pred Hitlerjevimi novimi redom — niti kravji repi

Kakor poroča urad za vojne informacije v Washingtonu, je nemška armada ukazala odstraniti vso dlako na repih goveje živine, le kravam se sme pustiti majhen šop dlake na koncu repa, da se lahko otepajo muh.

Švicarski list, ki je prinesel to vest, je navedel, da Nemci potrebujejo dlako z živinskih repov, ker jim primanjkuje tekstilnega materiala.

INVESTIRAJTE V AMERIKO

KUPUJTE UNITED STATES WAR SAVINGS BONDS in STAMPS

PEVSKIM ZBOROM

POSEBNO PRIPOROČAMO NASLEDNJE MUZIKALJE.

SLOVENSKE PESMI

Zbirka 9 narodnih pesmi izdala Glasbena Matica v Clevelandu. Cena — \$1.50

Emil Adamič—15 JUGOSLOVANSKIH NARODNIH PESMI za moški zbor 30

ŠEST NARODNIH PESMI za mešani zbor 30

ŠEST NARODNIH PESMI za mešani zbor 30

ŠEST NARODNIH PESMI za mešani zbor 30

ŠEST NARODNIH PESMI za mešani zbor 30

ŠEST NARODNIH PESMI za mešani zbor 30

ŠEST NARODNIH PESMI za mešani zbor 30

ŠEST NARODNIH PESMI za mešani zbor 30

ŠEST NARODNIH PESMI za mešani zbor 30

ŠEST NARODNIH PESMI za mešani zbor 30

ŠEST NARODNIH PESMI za mešani zbor 30

ŠEST NARODNIH PESMI za mešani zbor 30

ŠEST NARODNIH PESMI za mešani zbor 30

ŠEST NARODNIH PESMI za mešani zbor 30

ŠEST NARODNIH PESMI za mešani zbor 30

ŠEST NARODNIH PESMI za mešani zbor 30

ŠEST NARODNIH PESMI za mešani zbor 30

ŠEST NARODNIH PESMI za mešani zbor 30

FERDO JUVANEČ: Zjutraj 30

Slovanaka 30

PETER JEREB: Pečin roža; VASI-LIJ MIRK: Podoknica 30

ZORKO PRELOVEČ: Le enkrat še 30

Slava delu 30

HR. VOLARIČ: Rožmarin; JOS. PAVČIČ: Potrkan ples 30

IZ STARE ZALOGE pa imamo še naslednje pesmi, katerim smo znižali cene:

Ameriška slovenska lira, (Polmer) 30

Orlovsko himno (Vodopivec) 30

Slovenski akordi, 22 mešanih in meških zborov (Karl Adamič) 30

Trije mešani zbori (Glasbena Matica) 30

V popolnični upi, kantata za solo, zbor in orkester, (Sattner) 30

Mladini, pesmi za mladino s klavirjem (E. Adamič) 30

Dve pesmi, (Prelovec) za meški zbor in solo 30

Naši himni, dvoglasno 30

Gorski odmevi, (Lahmar), II. zvezek, meški zbori 30

ZA TAMBURICE:

NA GORENJSKEM JE FLETO, podpuri slovenskih narodnih pesmi za tamburice, zložil Marko Bajuk 75

Slovenske narodne pesmi za tamburice, zložil Marko Bajuk 75

Bom šel na planince, (Bajuk), podpuri 40

ZA CITRE:

Poduk za citre, — 4 zvezki — (Košljak) 30

ZA KLAVIR:

Buri prišlejo, — Kresnica — 30

Naročilo pošljite na:

"Glas Naroda"

210 WEST 12th STREET

NEW YORK

VAŽNO ZA NAROČNIKE

Poleg našega je razvidno do kdaj imate plačano naročnino. Prva številka pomeni mesec, druga dan in tretja pa leto. Da nam prihranite nepotrebnega dela in stroškov, Vas prosimo, da skusate naročiti na pravočasno popravilo. Pošljite naročnino naravnost nam ali jo pa plačate na tem zastopniku v Vašem kraju ali pa kateremu tujem zastopniku, kolik imena so tiskana z debelimi črkami, ker so upravišeni obiskati tudi druge naselbine, kjer je kaj naših rojakov naseljenih. Zastopnik bo vam izročil potrdilo za plačano naročnino.

CALIFORNIA:

San Francisco, Jacob Lauchlin

COLORADO:

Fueblo, Peter Oulig.

Walsenburg, M. J. Garah

INDIANA:

Indianapolis: Fr. Markich

ILLINOIS:

Chicago J. Berila

Chicago, J. Fabian (Chicago, Obovo in Illinois)

Joliet, Jennie Bambich

La Salle, J. Spelich

Mascoutah, Martin Dolere

North Chicago in Waukegan, Math. Warick

MARYLAND:

Kittimiler, Fr. Vedopivec

MICHIGAN:

Detroit, L. Piskar

MINNESOTA:

Chisholm, J. Lukanich

W. Joe J. Peshel

Hvostek, Louis Goula

Gilbert, Louis Vesni

Hibbing, John Poyla

MONTANA:

Roundup, M. M. Panlan

Wahoon, L. Champe

NEBRASKA:

Omaha, P. Broderick

NEW YORK:

Brooklyn, Anthony Svet

Gowanda, Karl Grahlich

Little Falls, Frank Majo

Worcester, Peter Bodo

OHIO:

Barberton, Frank Trpaj

Cleveland, Anton Bobek, Oha. Kar-

liger, Jacob Remik.

Girard, Anton Nagode

Loris, Louis Balant, John Kamle

Youngstown, Anton Kihali

OREGON:

Oregon City, J. Kohlar

PENNSYLVANIA:

Bossmar, John Jevnikar

Conemaugh, J. Srevesec

Coverdale in okolica, Jos. Paternal

Export, Louis Supanich

Farrell, Jerry Okara

Forest City, Mada Hamda

Fr. Blodnikar

Greensburg, Frank Novak

Homer City, Fr. Peruchak

Imperial, Vence Paleich

Johnstown, John Palanis

Krays, Ant. Tuhelj

Loserne, Frank Balloch

Midway, Tom Jast

Pittsburgh in okolica, Philis Proga

Steelton, A. Hren

Turtle Creek, Fr. Schifor

West Newton

Islandski ribič

ROMAN — Spisal PIERRE LOTI.

4

Konec vsake zime so se odpravili z drugimi ribiči ter prešli v paimpolskem priistanu blagoslov za dajno pot. Za ta slavnostni dan je bil postavljen na obrežju vsako leto isti altar; predstavljal je skalnato votlino, v sredi pa je prestolovala obdana z mački, vesli in mrežami, kot trofeji, Marija, zaščitnica mornarjev. Enkrat vsako leto je zapustila cerkev in gledala vedno z istimi brezizraznimi, mrtvimi očmi vse one srečne, ki so odhajali na bogati flov — pa tudi one, ki se niso nikdar vrnili.

Duhovnik je nosil Najsvetejše, za katerim se je počasi pomikal izpred vsake žene in mater, zarocen in sestra, krog priatanišča, kjer so stale islandske ladje, pripravljene, da odhajajo, ter razpele kakor v pozdrav bela jadra. Duhovnik se je ustavil pred vsako posebej, molil običajne molitve ter delil blagoslov.

In potem so odjadrale vse v dolgi vrsti. Za njimi pa so obstala prazna domovja, brez mož, brez ljubimcev, brez sinov. In ko so odhajale, so zapeli mornarji s polnimi, tresočimi se glasovi: Zdrava morska zvezda!

In vsako leto isti obredi, isto slovo. Potem se je začelo življenje na širnem morju, osamljeno življenje dveh, treh osornih pomorščakov, življenje na vedno se gibajočih deskah zredi mrtvih voda severnega morja. Doslej so se vrnili še vedno. Marija, morska zvezda, je varovala ladjo, ki je nosila njeno ime.

Konec avgusta se je ladja vračala. Toda "Marija" je imela, kakor mnogo drugih islandskih ladij, navado, objadrali samo mimogrede Paimpol in odpluli dalje v biskajski zaliv, kjer se ribe dobro prodajajo in na peščene, solne otoke, kjer je kupovala soli za prihodnje leto.

V teh toplih južnih pristaniščih, kjer sijajo solnece, ostajajo ladje za nekaj dni, tu žive nekaj časa krepki islandski pomorščaki, željni zalave, uspani od te poletne toplote in mehkega podnebja, pijani lepote južnih dežel in žensk.

In potem, ko padejo na morje prve jesenske megle, se vračajo domov v Paimpol ali pa v nizke kočice, ki leže raztreseno v okolici goiški. Tu se posvete za nekaj mesecev družini in ljubini, svatbam in porokom. Skoro vedno dobe ob prihodu doma majhne novorojenčke, spočete minulo zimo, ki čakajo na krstne botre — temu ribiškem uljudstvu se rodi pač mnogo otrok, da jih pogoltne Island.

Ilepega nedeljskega večera v mesecu juniju sta sedeli v Paimpolu dve ženski, ki sta si dali mnogo opraviti s pisanjem dolgega pisma. Pisali sta pred širokim, odprtim oknom, po čegar okrižju so se vzpenjale dehteče cvetlice.

Ko sta bili tako sklonjeni nad mizo, sta bledeli videti obe mladi: prva je bila pokrita z izvanredno veliko staromodno avbo — druga je imela na glavi majhno avbico novomodne oblike, kakor jih nosijo paimpolske deklice; — dve ljubici, bi si bil lahko kdo mislil, dve ljubici, ki sestavljata skupno nežno pismo za kakega lepega Islandca.

Ona v veliki avbi, ki je narekovala, je dvignila glavo, kakor bi iskala misli. Glej: Bila je stara, že zelo stara, kljub svoji mladostni postavi, ki se ti je nudila, če si jo gledal tako za hrbtom, zavito v majhen rjav šal. Da, stara, resnično stara. Dobra babica, ki je imela vsaj sedem križev na hrbtu. Bila je še tepla in sveža, lepo rdečih lic, kakor si jih znajo nekatero starke ohraniti. Njena avba se je tesno oprijemala temena in čela; bila je zvita v tri mušlinaste volze, ki so kakor znašeni segali drug v drugega ter padali globoko na tilnak. Njen častljiv obraz se je zlagal s to beloto in temi gubami, ki so imele nekaj religioznega na sebi. V njenih milobah polnih očeh je sijala dobrodušnost in poštenost. Zelo ni imela nič več, popolnoma nič, in kadar se je smejala, so se pokazale njene zobne, ki so imele na sebi še nekaj mladostnega. Poleg brade, ki se je bila "ošpirla" (kakor se je imela babica navado izražati) ni njen profil mnogo trpel v teku let; videlo se je, da je bil nekoč pravilen in čist kakor pri svetnicah po cerkvah.

Gledala je skozi okno ter pomišljala, kaj bi povedala še svojem vnuku, da ga bolj razveseli.

Getovo ni bilo v celem Paimpolu druge starice, ki bi bila znala pripovedovati tako žubke smešnice o tem ali onem, kakor ta babica; v tem pismu so bile že tri ali štiri mišne dogodbe — toda ne da bi hotela s tem koga smeti kajti njena duša ni poznala zlobnosti.

Ko je videla mlajša, da se ne more babica ničesar več domisliti, je napisala z največjo skrbnostjo naslov:

Gospod Moan Silvester, na krovu "Marije" kapitan Guerrier, — na islandskem morju via Reykjavik.

Potem je dvignila glavo, ter vprašala: "Ali je sedaj dovolj, strina Moan?"

Bila je zelo mlada, v najlepšem cvetu dvajsetih let. Svetle polti — redka barva v tem kotu Britanije, kjer so ljudje večinoma rjavi; svetle polti, oči modrosive, s skoro črnimi trepalnicami. Njene obrvi, svetle kakor njeni lasje, so se videle proti sredini pobarvane z rdečo, temnejšo potezo, ki je dajala obrazu izraz krepkosti in odločnosti. Profil je bil malo kratak, toda fino izrezan, čelo in nos sta stala popolnoma v eni in isti vrsti, kakor pri najpravilnejših grških. Globoka jamica, vrezana pod spodnjo ustnico, je delala njen obraz posebej ljubek. Od časa do časa, kadar je naporno mislila, si je grizla spodnjo ustnico z belimi zobmi, in videlo se je, kakor pod fino belo kožico, kako so se pretakale rdeče kapljice krvi proti onemu mestu.

Na čehi njeni osebi je bilo nekaj kakor ponos in obenem nekaj resnega, kar je bila podedovala po svojih prednikih, držnih islandskih ribičih.

(Nadaljevanje prihodnjik).

RDEČI KRIŽ pomaga civilnemu prebivalstvu

Zaradi vojne mnogi ljudje pozabljajo, da je Rdeči križ to minulo leto jako razširil svoje delovanje za civilno prebivalstvo. Ta razširjena služba je razvijana v vsaki vrsti lokalnega delovanja.

Rdeči križ je zakoreninjen v samem srcu ljudi. Vi in vaš sosed in vaša želja, da bi pomagali svojem bližnjemu, ki je v potrebi, tvorite oni duh, ki daje Rdečemu križu tako veliko moč. Naravno je torej, da organizacija luži našim domačim občinam.

Rdeči križ je danes dejanski bolj aktiven na domači fronti kot kdaj poprej. Vsakdo je na kak način prizadet po delovanju Rdečega križa. To minulo leto je Rdeči križ izveščal milijone ljudi za prvo pomoč. Stotisočine so jih dobile poluk o domači oskrbi bolnikov. Javno zdravstvene bolnišnice po deželi in v mestih obiskale so bolnike in jih oskrbovale. Tečaj o prehrani so dali 200.000 gospodinjam boljše znanje o živežu in pravilno vravnotežnih obedah. Prostovoljno o sebi je podružnice Rdečega križa izdelalo je oblačila za razdelitev med siromake v idotičnih občinah in ovitke ter drugo operacijsko robo za rabo lokalnih bolnišnic. Prostovoljne bolnišniške pomočnice služijo danes v bolnišnicah vsake države.

Jako važno delovanje Rdečega križa je pomoč, ki jo nudi v slučaju velikih nezd. Ker dandanes cenzura omejuje objavljanje vremenskih poročil le na prizadete kraje same, se le malo sliši o vremenskih nezdah v Združenih državah. Vendarle je lani Rdeči križ prisločil na pomoč v 172 slučajih viharjev, povodnj, požarjev in drugih katastrof, ki so povzročile razsulo in smrti v mnogih pokrajinah.

Pomoč Rdečega križa v nezdah je odvisna od potreb posameznikov. Mnogi so po dolgi letih težav, da si nabavijo hišo in pohištvo, čez noč izgubili svojo posest. Brez denarja, tla bi svoje izgube poravnali, brez zavarovalnice, gledajo v črno bodočnost. Ob takih okoliščinah, začasna pomoč Rdečega križa je vedno visja voda je pogoltnat ljudje, da so se privlekli k traktorju, kjer so ostali vso noč z detom 15 mesecev na ramenih. neka mati, ki je zagledala da je voda začela odnašati zibelko, v kateri je njeno dete ležalo, je segla skozi razbito steklo okna, da reši dete. Uspela je, ali se je težko ranila. Hiše so planele daleč od svojih temeljev.

Mesteca je bilo brez zdravnišnika in Rdeči križ je že drugo jutro postavil tam postajo za prvo pomoč. Štirideset oseb je tam dobilo nujno oskrbo v nedeljo, mnogo jih je bilo prepeljanih v bolnišnico. Začetkom je postaja delovala 24 ur na dan in tekmo prvega izmed dveh tednov, ko je bila odprta, je oskrbovala 200 ranjenecov. Kantine je dajala hrano za teden dni. V drugih središčih se je slično delovalo.

Radi velikega nezdga je bilo odposlanih 27 delavcev iz narodnega glavnega stana Rdečega križa, da pomagajo v delovanju rehabilitacije. Ustanovljeno je bilo središče, žrtve nezdga so bile registrirane in tlelo rehabilitacije dobro napreduje. Po skrbni preiskavi izrub in potreb vsakega, daje Rdeči križ potrebno podporo,

hrana in streha, ter oblačila in zdravniška oskrba ni zahtosti. Take trpine treba rešiti njihovih skrbi in težav, da bodo v stanu zopet zaslužiti in postati ponosni člani svoje občine.

Da to doseže, Rdeči križ pomaga na razne načine. Namo vo je zgradil in popravil tisoč in tisoč hiš. Več jih je opremil z novim pohištvo od podstrešja do kleti. Dal je obrtnikom novo orodje, družinam semena za vrt, farmarjem živino in poljedelska orodja in na druge načine pomagal žrtvam, da se povrnejo v normalno življenje.

Taki problemi rehabilitacije po javni nezdgi prišli na površje dne 29. avgusta, ko je silovit vihar udaril na obal države Texas, prodrl v notranjščino za več kot 100 milj in ustavil za seboj razsulo, čegar škoda se je štela na več milijonov dolarjev. Vetrovi so dosegli brzino 100 milj na uro in valovi visoke plime ob nekatih rib obali so bili vničili še več.

Razmeroma malo ljudi je bilo ubitih ali ranjenih z ozirom na silovitost viharja, ali preiskave Rdečega križa so pokazale, da je več kot 20.000 družin trpelo na izgubah poslopij in poljedelskih oprem. Popolnoma vničenih je bilo 1.078 hiš, več kot 17.000 jih je bilo poškodovanih, kakor tudi mnogo tisoč farmarskih stavb in poslovnih podjetij.

Posvarjene, da se vihar bliža, so podružnice Rdečega križa v nekaterih krajih bile v stanu alarmirati občinstvo vnaprej in mnogo ljudi se je zateklo v notranjščino, predno je vihar izbruhnil. Nujna zavetja, kantine in postaje za prvo pomoč so bila postavljena v šolah, cerkvah in drugih poslopjih za oskrbovanje beguncev. V samem mestu Bay City 25 milj v notranjščini, se je 900 ljudi prijavilo v zavetiščih Rdečega križa. Za druge se je našlo zavetje pri tamšnjih ljudeh. Kantine Rdečega križa so čez nedeljo dajale hrano beguncem.

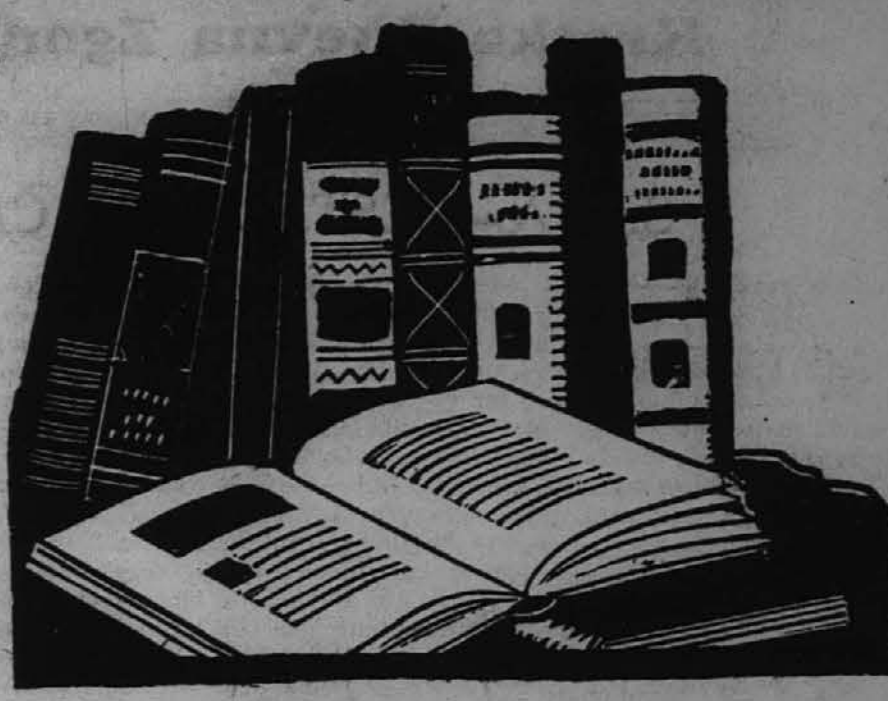
Tipično za večino središč viharja je bilo mesteco Matagorda, kjer je vihar udaril rano v noči sobote. Okoli dveh zjutraj v nedeljo je val plime, šest čevljev visok, preplaval ves kraj. O strahotah one noči so pripovedovale ponesrečenci, ki so se skrili v podstrešje, ko je voda začela naraščati, ali pa so se zatekli sredi strašne plohe v bližnja trdnjska poslopja.

Bestneči veter in vedno visja voda je pogoltnat ljudi, da so se privlekli k traktorju, kjer so ostali vso noč z detom 15 mesecev na ramenih. neka mati, ki je zagledala da je voda začela odnašati zibelko, v kateri je njeno dete ležalo, je segla skozi razbito steklo okna, da reši dete. Uspela je, ali se je težko ranila. Hiše so planele daleč od svojih temeljev.

Mesteca je bilo brez zdravnišnika in Rdeči križ je že drugo jutro postavil tam postajo za prvo pomoč. Štirideset oseb je tam dobilo nujno oskrbo v nedeljo, mnogo jih je bilo prepeljanih v bolnišnico. Začetkom je postaja delovala 24 ur na dan in tekmo prvega izmed dveh tednov, ko je bila odprta, je oskrbovala 200 ranjenecov. Kantine je dajala hrano za teden dni. V drugih središčih se je slično delovalo.

Radi velikega nezdga je bilo odposlanih 27 delavcev iz narodnega glavnega stana Rdečega križa, da pomagajo v delovanju rehabilitacije. Ustanovljeno je bilo središče, žrtve nezdga so bile registrirane in tlelo rehabilitacije dobro napreduje. Po skrbni preiskavi izrub in potreb vsakega, daje Rdeči križ potrebno podporo,

Slovenske Knjige

LEPA KNJIGA je kulturna poslanka; odprimo ji vrata v naše domove, odprimo ji srce... (Finžgar)

POUČNI SPISI

ANGLEŠKO SLOVENSKO BERILO

(F. J. Kern) — Zvezano
Cena \$2.—

Bodoči državljani naj naročijo knjižico —

"HOW TO BECOME A CITIZEN OF THE UNITED STATES"

V tej knjiži so vsa poljsnila in zakoni za naseljenca.
Cena 35 centov

DOMAČI ŽIVINOZDRAVNIK

Spisal Franjo Dumar. — 278 strani. Trda vez. — Zelo koristna knjiga za vsakega živinorejca: opis raznih bolezni in zdravljenja; slike.
Cena \$1.50

GOVEDOREJA

Spisal R. Lavvart. 145 strani s slikami.
Cena \$1.—

V KREMPLJIH INKVIZICIJE

Spisal Michel Zévaco. Nad vse zanimiv zgodovinski roman iz časa inkvizicije. — 461 strani.
Cena \$2.—

KNJIGA O DOSTOJNEM VEDENJU

111 strani. Cena 50 centov

MLEKARSTVO

Spisal Anton Pevc. 8 slikami. 108 strani. — Knjiga za mlekarnarje in farmerje v splošnem.
Cena 50 centov

ORBITNO KNJIGOVODSTVO

258 strani. ezana. — Knjiga je namenjena v prvi vrsti za stavbno, umetno in strojno inženirstvo ter železnicarstvo.
Cena \$1.—

ZDRAVILNA ŽELIŠČA

62 strani. Cena 25 centov

LISTKI

Spisal Kevlar Meško. (144 strani.)
Cena 70c

MARKO SENJANIN — SLOVENSKI ROBINSON

Cena 75c

MALENKOSTI

Spisal Ivan Albrecht. (120 strani.)
Cena 75c

Po 50c zvezek

Andrej Ternovec (Ivan Albrecht) Beče noči mali junak, (Dostojevski) Filozofska zgodba (Aleja Jirasek) Na različnih potih (Frane Frisbe) Verne duše v vcih (Prosper Mirime)

Po \$1 zvezek

Veridicus (Pater Kajetan) Rudarska balada (Marija Majerjeva) Pingvinski otok (Anatole France)

Po \$1.50 zvezek

Zločin in kazen (F. M. Dostojevski)

ŽIVI IZVIRI

Spisal IVAN MATIČIČ

Knjiga je svojevrsen pojav v slovenski književnosti, kajti v nji je v trinaestih dolgih poglavjih opisanih trinaest rodov slovenskega naroda od davnih početkov v starem slovanstvu do današnjega dne. Knjiga je verno zrcalo našega življenja in trpljenja, in kdor jo prebere bo vedel o Slovencih več kot mu more nuditi katerikoli naše zgodovinsko delo.

13 POGAVLJ — 413 STRANI

V PLATNU VEZANO

Cena \$2. Poštolina plačana

Po 75c zvezek

Belfegor (Artur Bernede) Po strani klobuk (Damlir Felgel)

Po \$1 zvezek

Veridicus (Pater Kajetan) Rudarska balada (Marija Majerjeva) Pingvinski otok (Anatole France)

Po \$1.50 zvezek

Zločin in kazen (F. M. Dostojevski)

KNJIGARNA Slovenic Publishing Company

216 West 18th Street

New York City

da morejo prizadeti ljudje začetni čim prej mogoče svoje normalno delo.

Willkie je zopet izrazil zahtevo po drugi fronti

Wendell Willkie-ja ni nič vznemirila kritika, ki jo je bil deležen od strani ameriške armade zaradi njegovega nedavnega govora, v katerem je določeno izjavil svoje mnenje glede druge fronte.

Pred nekaj dnevi je zopet ponovil zahtevo po drugi fronti in sicer na javnem shodu na prostem v oblačilnem distriktu v New Yorku, kjer se je zbralo okrog deset tisoč ljudi, da so prisostvovali izročitvi 100 bolniških šotorjev, katere je podarila RWR ženska oblačilna unija.

Willkie-ja je radi njegovega prvega govora kritiziral generalni poročnik Joseph T. McArney, štabni načelnik, ki sicer ni imenoval Willkie-ja po imenu, a je dejal, da ni prav, da se vtičejo v vojaške zadeve ljudje, ki niso dovolj informirani o predmetu, katerega v svojih govorih prinesejo na dan. Willkie v odgovor na to indirektno kritiko tuži ni imenoval generala z imenom, pa je najprej pohvalil generala Montgomery-ja, ki poveljuje četam

v Egiptu, rekoč, da je to bojeviti general. Nato pa je primerjal Montgomery-ja z "neka terimi" vojaškimi strategiji v naslanjajih v Washingtonu, ki so bolj sposobni za nastopanje na platformah, nego za bojevanje na fronti.

Ko so Willkie-ja vprašali, če je bila pisca namerjena na generala McNary-ja, je odgovoril, da njegove besede veljajo komurkoli se že prikažejo.

Zastoj v Detroit končan

Detroit, 7. nov. — Sporazum, ki je bil dosežen med predstavniki WLB in zastopniki oziroma uradniki organizacije Mechanics Educational Society of America, je zaključil spor, ki bi bil lahko ustavljal obrat v mnogih industrijskih predelih. V Detroitu je bilo zaprtih 15 tovarn radi stavke članov ter organizacije mehanikov. Stavka, ki je bila kratka, je bila sklicana zaradi spora med organizacijo mehanikov in unijo avtomobilskih delavcev, ki

so pridruženi CIO. Zadeva bo rešena v Washingtonu pred odobrom petih mož od WLB. Eden od teh bo smel biti član CIO, toda unija avtomobilskih delavcev ne bo smeli imeti direktnega predstavnika. Enako ne bo smela poslati direktnega predstavnika organizacija mehanikov, pač pa bo lahko zastopala organizacijo, kot tako, Konfederacija ameriških unij, h kateri spada M. E. S. A.

Najnovejša izdaja splošno znane slovenske koračnice

SOLDIERS ON PARADE

(MLADI VOJAKI)

Priredil za

PIANO HARMONIKO

Jerry W. Koprivšek

Cena 40 centov

...

Naročila lahko pošljite na

Slovenic Publishing Co

216 W. 18th St., N. Y. C.